

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba Pdp 386/2000

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS01249

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 9.3.2000

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: kolektivni delovni spor - volitve v svet delavcev - aktivna volilna pravica

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZSDU člen 9, 9/2, 12, 16, 20, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 44, 59, 59/1. ZPP člen 358, 358-4.

Besedilo

Jedro:

Aktivna volilna pravica za člana sveta delavcev ne pripada vodilnim delavcem oz. vodilnemu osebju, tudi če ti niso izrecno določeni kot delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. 12. člen ZSDU določa, kot osebe brez aktivne volilne pravice, le direktorja, delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter prokuriste, vendar je jasno, da tudi ostali vodilni delavci, celo brez posebnega statusa delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, že zaradi svojega položaja sodelujejo ali aktivno vplivajo na upravljanje gospodarski družb in soodločanje s strani uprave teh družb, zato ni nobene potrebe, da bi svoje sodelovanje pri upravljanju družbe izvajali tudi preko predstavnikov delavcev, sveta delavcev, zbora delavcev ali delavskega zaupnika.

Izrek:

Pritožbi predlagatelj se ugotovi in se izpodbijana sodba spremeni tako, da se glasi: "Razveljavijo se volitve in izvolitev A.S. za delavskega zaupnika v družbi E. d.d., z dne 23.6.1999."

Obrazložitev:

Sodišče prve stopnje je izpodbijano sodbo zavrnilo predlog predlagatelj za razveljavitev volitev delavskega zaupnika v družbi E. d.d. z dne 23.6.1999 ter zahtevke, da se v skladu s 44. čl. Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU, Ur.l. RS št. 42/93) določi rok, pred katerim se volitve delavskega zaupnika ne smejo ponoviti. Zoper sodbo se pritožujeta predlagatelja, ki uveljavljata vse tri pritožbene razloge po 1. odst. 338. čl. Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur.l. RS št. 26/99) in predlagata spremembo sodbe tako, da se njunemu zahtevku ugotovi, podrejeno pa razveljavitev sodbe in vrnitev zadeve sodišču prve stopnje v novo sojenje. Navajata, da se je sodišče nepravilno omejilo le na presojo vprašanja o njuni aktivni legitimaciji, prezrlo pa ostala dejstva in dokaze, ki sta jih že navedla in se v pritožbi nanje ne sklicujeta. Ne strinjata se s tem, da je v konkretnem primeru volilna komisija izvajala le tehnične naloge volitev, saj je tudi v primeru, če se delavskega zaupnika lahko izvoli na zboru delavcev, glavni organ za izvedbo volitev še vedno volilna komisija, z vsemi pravicami in obveznostmi. Za izvolitev delavskega zaupnika se sicer smiselno uporabljajo določbe ZSDU,

ki se nanašajo na svet delavcev. To pomeni, da mora biti sklep o razpisu volitev z navedbo datuma volitev in sklep o imenovanju volilne komisije objavljen v rokih, kot jih določa zakon, volilna komisija izvoljena vnaprej, itd., torej ne tako, kot so storili akterji izpodbijanih volitev. Z volitvami kot so bile izvedene, so bile kršene določbe 20., 29., 31., 33. in 36. čl. ZSDU. Kršitve določb volilnega postopka, posebej kršitev določb 33. čl. ZSDU, so onemogočile kandidature C.Ž. in sprožile vprašanje aktivne legitimacije. V predhodnih postopkih bi bilo potrebno razčistiti vprašanje, ali je bil drugi predlagatelj C.Ž. C.P. ali R.B., s čemer se sodišče prve stopnje ni ukvarjalo. Sodišče tudi ni obrazložilo, katere določbe v pogodbi o zaposlitvi predlagatelja B.T. kažejo na to, da gre za delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, saj podpis individualne pogodbe še ne pomeni avtomatično tudi posebnih pooblastil in odgovornosti. B.T. v sodnem registru ni vpisan kot delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Pritožba je utemeljena. Pritožbeno sodišče najprej ugotavlja, da gre v konkretnem primeru za kolektivni delovni spor, ki bi ga bilo potrebno že na prvi stopnji obravnavati v skladu s 59. čl. Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS, Ur.l. RS št. 19/94). Navedeni člen sicer ne določa izrecno, da ga je potrebno uporabiti tudi v primeru odločanja o predlogu za razveljavitev volitev delavskega zaupnika, vendar pa očitno velja tudi za ta primer, kar pomeni, da bi bilo o takšni zahtevi potrebno odločiti v 3 dneh, prav tako pa je dopustna pritožba v roku 3 dni od vročitve odločbe. Pravni pouk izpodbijane sodbe določa rok za pritožbo 8 dni, ki je napačen, vendar pa napačnega pravnega pouka ni mogoče šteti v škodo pritožnikov, zaradi česar je bilo potrebno njuno pritožbo obravnavati kot pravočasno. 59. čl. ZDSS v 1. odstavku določa, da odloči sodišče brez obravnave o zahtevi sveta delavcev za imenovanje delavskega direktorja, v pritožbi zoper sklep volilne komisije o neveljavnosti volitev članov sveta delavcev, o predlogu za razveljavitev volitev članov sveta delavcev ter o predlogu za imenovanje predsednika arbitraže. Ker 2. odst. 9. čl. ZSDU določa, da se za izvolitev delavskega zaupnika smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki se nanašajo na svet delavcev, je očitno, da je potrebno tudi določbo 1. odst. 59. čl. ZDSS tolmačiti tako, da sodišče v skladu s to določbo odloča tudi o predlogu za razveljavitev volitev delavskega zaupnika. Pritožbeno sodišče se

ne strinja z zaključkom sodišča prve stopnje, da predlagatelja nista aktivno legitimirana za izpodbijanje volitev delavskega zaupnika v družbi E. d.d.. Gre za eno od predlaganih kandidatov za izvolitev delavskega zaupnika in enega od predlagateljev te kandidature, ki pa sta v postopku kandidiranja za delavskega zaupnika izrečno določena kot osebi, ki se lahko pritožita na pristojno sodišče zoper odločbo volilne komisije (33. čl. ZSDU). V konkretnem primeru sicer ne gre za postopek po tem členu, vendar pa je bilo postopanje obema predlagateljema po tem členu sploh onemogočeno, saj kandidiranje ni bilo izvedeno po postopku, ki je v ta namen predpisan (27.-34. čl. ZSDU), zaradi česar pa predlagateljema ni mogoče odreči sodnega varstva. S tem v zvezi se pritožbeno sodišče sicer ne strinja s pritožbo predlagatelja glede tega, da bi imel aktivno volilno pravico v skladu z 12. čl. ZSDU in tudi pravico predlagati kandidate za delavskega zaupnika, v skladu s 27. in v povezavi z 2. odst. 9. čl. ZSDU. Ne glede na to namreč, če organizacija nima izrečno določeno, da so nekateri od delavcev delavci s posebnimi pooblastili in če to tudi ni izrečno določeno v pogodbi o zaposlitvi, je potrebno izhajati iz namena zakona, ki je v tem, da aktivna volilna pravica ne pripada vodilnim delavcem oz. vodilnemu osebju, tudi če ti niso izrečno določeni kot delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. 12. čl. ZSDU določa kot osebe brez aktivne volilne pravice le direktorja, delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter prokuriste, vendar pa je jasno, da tudi ostali vodilni delavci, celo brez posebnega statusa delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, že zaradi svojega položaja sodelujejo ali aktivno vplivajo na upravljanje gospodarskih družb in sodelovanje na strani uprave teh družb, zaradi česar ni nobene podlage ali potrebe, da bi svoje sodelovanje pri upravljanju izvajali tudi preko predstavnikov delavcev, zbora delavcev, sveta delavcev ali delavskega zaupnika... Tako je iz namena določb ZSDU potrebno 12. člen tolmačiti širše, kar pa spet ne more poseči v procesno pravico takšnega delavca, ki je predlagal kandidata za delavskega zaupnika, da izkoristi pravico do pritožbe na pristojno sodišče, v skladu s 33. čl. ZSDU (ne glede na to, kakšen bi bil rezultat takšne pritožbe). Aktivno legitimirana je tudi C.Ž., že na podlagi 33. čl. ZSDU, kot kandidatka za delavsko zaupnico. Nasprotna udeleženka napačno šteje, da je bila volilna komisija v konkretnem primeru le tehnični organ za izvedbo volitev, v skladu z 2. odst. 9. čl. ZSDU. Ta res določa, da se delavskega zaupnika s tajnim glasovanjem lahko izvoli tudi na zboru delavcev, vendar obenem določa, da se za izvolitev delavskega zaupnika smiselno uporabljajo določbe zakona, ki se nanašajo na svet delavcev. Glede na to je jasno, da je v primeru volitev delavskega zaupnika poenostavljena lahko le faza izvolitev (s tajnim glasovanjem na zboru delavcev), ne pa tudi faze postopka, ki so predvidene pred samimi volitvami. Opozoriti je potrebno na določbo 16. čl. ZSDU, da mora biti v sklepu o razpisu volitev določen dan volitev in število članov sveta, ki se volijo (v konkretnem primeru le delavski zaupnik), s sklepom o razpisu volitev pa se imenuje tudi volilna komisija. To fazo postopka so v konkretnem primeru delavci na svojem zboru dne 23.6.1999 tudi izvedli, saj so imenovali člane volilne komisije. V nadaljevanju pa določb ZSDU o poteku postopka niso več upoštevali. Zlasti niso upoštevali določbe 29. čl. ZSDU, da je predloge kandidatov za člane sveta potrebno

predložiti volilni komisiji v 21 dneh od objave sklepa v razpisu volitev in nadaljnjih členov o tem, kako postopa volilna komisija po prejemu predlogov kandidatov za člane sveta delavcev (v konkretnem primeru delavskega zaupnika). Glede na določbe 29. in 30. do 34. čl. ZSDU je jasno, da se postopek volitev ne more izvršiti že na prvem zboru delavcev - torej po razpisu volitev z imenovanjem volilne komisije, predlaganjem kandidatov, odločitvami o predlogih kandidatov in izvolitvi delavskega zaupnika. Določeni so posebni roki za predloge kandidatov, predpisano delo volilne komisije po prejemu predlogov kandidatov, s postopkom, ki tem kandidatom omogoča, da formalne pomanjkljivosti predlogov odpravijo in dana možnost predlagateljem ter kandidatom, da izpodbijajo sklepe volilne komisije. Ker volilna komisija v konkretnem primeru očitno ni ravnala po teh določbah, je ne glede na smiselno uporabo določb ZSDU, ki se nanašajo na svet delavcev, potrebno ugotoviti, da predlagateljema niso bile zagotovljene niti osnovne pravice v postopku, volitve pa so zato nezakonite. Glede na navedeno je pritožbeno sodišče v skladu z določbo 4. tč. 358. čl. ZPP spremenilo sodbo sodišča prve stopnje, tako da je razveljavilo volitve delavskega zaupnika in izvolitev A.S. z dne 23.6.1999. Odločitev o pritožbenih stroških je odpadla, ker jih predlagatelj nista zaznamovala.

Zveza:

ZSDU člen 9, 9/2, 12, 16, 20, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 44, 59, 59/1. ZPP člen 358, 358-4.